

Vuoden 1995 tulokset 21 suomalaisen hyönteislajin levinneisyyskartoituksesta

Resultat av kartering av 21 insektarters utbredning i Finland år 1995

Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81

Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81 1996: Vuoden 1995 tulokset 21 suomalaisen hyönteislajin levinneisyyskartoituksesta / Resultat av kartering av 21 insektarters utbredning i Finland år 1995 [Results of the mapping in 1995 of the distribution of 21 insect species in Finland]. — Sahlbergia 3:9-20.

The results of the project “Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81” for the year 1995 are presented. Observations were made on the occurrence and absence of 21 (+ 4 extra) species of insects in Finland and marked on 10 x 10 km square grid maps. 223 persons (mainly amateurs) participated and returned 6140 observations from 1098 of the total of 3852 squares. Maps of the distribution of all target species are presented. The number of observations per person 27, was far the highest since the start of the project. The number of observations for nearly all the butterflies exceeded the mean values for the species, thus reflecting very good weather conditions during most of the season. *Yponomeuta evonymellus* continued to decline after its peak in 1993. There were no observations of *Pachyta lamed* in 1995.

Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81, Zoological Museum/Division of Entomology, P.O.Box 17 (P. Rautatiekatu 13), FIN-00014 University of Helsinki, Finland.

Johdanto

Vuoden 1995 Hyönteiskartoitus 81 tulokset esitetään perinteiseen tapaan käsittäen tilastotaulukon, levinneisyyskartat ja fenologiadiagrammit. Fenologiadiagrammeihin on nyt sisällytetty enemmän kovakuoriaisia kuin aikaisemmin.

Yleisiä tuloksia

Vuoden 1995 havaintokausi oli parhaimpia vuosiksiin. Kesän aikana oli kolme hyvin lämmintä vaihetta ja yleisesti ottaen havaintosäät olivat hyviä. Päiväperhosia havaittiin lähes kaikkialla runsaasti. Auroraperhonen, sitruunaperhonen, nokkosperhonen ja haapaperhonen olivat selvästi normaalia runsaampia.

Muiden kohdelajien kohdalla ei kuitenkaan ilmennyt suuria muutoksia. Ensimmäistä kertaa yhtä listan lajia ei havaittu lainkaan, nimittäin viananjäärää. Kyseinen laji on kuitenkin osoittautunut kovin harvinaiseksi.

Inledning

Resultaten av Insektkartering 81 för år 1995 presenteras i traditionell stil med statistiktabel, utbredningskartor och fenologiadiagram. Fenologi-diagrammen innefattar några flera skalbaggar än tidigare.

Allmänna resultat

Observationsperioden 1995 var den bästa på årtal. Under sommaren inföll tre mycket varma perioder och allmänt sett var observationsvädet mycket bra. Dagfjärilar observerades allmänt på de flesta ställen. Aurorafjärilen, citronfjärilen, nässel-fjärilen och aspfjärilen uppträdde betydligt rikligare än normalt.

För de övriga målarterna var förändringarna små. För första gången gjordes inga observationer av en målart, nämligen storfläckiga blomlocken. Den ifrågavarande arten har dock visat sig vara högst sällsynt.

Havainnoitsijoiden määrä on viime vuosina hiukan laskenut, mutta havaintojen määrä henkilöä kohden (27.5) oli v. 1995 ylivoimaisesti korkein sitten 1981, kun tämä projekti käynnistettiin.

Lajikohtaisia huomioita

Seuraavassa tarkastellaan tärkeimpiä muutoksia.
- *Agrion virgo*. Ei muutoksia. Lajin kanta näyttää vakaalta.

- *Agrion splendens*. Ei muutoksia.

- *Psophus stridulus*. Havaintoja viidestä paikasta.

- *Pachyta quadrimaculata*. Ei muutoksia.

- *Pachyta lamed*. Ei havaintoja v. 1995. Laji on kuitenkin aina ollut harvinainen, joten yhden havaintovuoden puutteen perusteella ei vielä voi tehdä pidemmälle meneviä johtopäätöksiä.

- *Carabus nemoralis* ja *C. hortensis*. Näiden lajien keskinäisissä havaintomäärissä (noin kahden suhde yhteen ei ole tapahtunut muutoksia viime vuosien aikana. Myös levinneisyyskuvat ovat vakaat.

- *Oryctes nasicornis*. Laji on ilmeisesti vähenevässä. Henkilöä kohden laskettuna havainnot ovat lähes puolittuneet alkuvuosien keskiarvosta. V. 199? havaintoja tuli kuitenkin suhteellisen paljon. Vähentyminen on tapahtunut pääasiassa Lounais- ja Länsi-Suomessa.

- *Urocerus gigas*. Ei merkittäviä muutoksia.

- Kaikkia päiväperhosia (laji 1-20) oli edellisvuotta runsaammin. Erityisesti haapaperhoskanta (*Limnitis populi* on vahvistunut, ja sen levinneisyysalue on myös hieman laajentunut länteen päin sisämaassa.

- *Yponomeuta evonymellus*. Lajin tuhot ovat viime vuodesta edelleen vähentyneet.

- *Vanessa atalanta*. Tämä vaeltaja oli nyt toisena vuotena peräkkäin hyvin runsaslukuinen. Myös kuluneena kesänä on ollut osittaista kotimaista kantaa.

- *Lampyrus noctiluca*. Ei muutoksia.

- *Lipoptena cervi*. Hirvikärpäsisistä tuli normaalia enemmän havaintoja. Levinneisyysalue käsittää nyt Etelä-Suomen hieman Jyväskylän pohjoispuolelle.

Observatörens antal har något sjunkit de senaste åren, men observationernas antal per person (27.5) under 1995 var det högsta sedan projektet inleddes år 1981.

Kommentarer om arterna

I det följande behandlas de viktigaste förändringarna.

- *Agrion virgo*. Inga förändringar. Arten förefaller att ha stabila populationer.

- *Agrion splendens*. Inga förändringar.

- *Psophus stridulus*. Observationer från fem lokaler.

- *Pachyta quadrimaculata*. Inga förändringar.

- *Pachyta lamed*. Inga observationer under 1995. Arten har dock alltid varit sällsynt, varför ett enstaka år utan observationer inte ger möjligheter till några längre gående slutsatser.

- *Carabus nemoralis* och *C. hortensis*. Förhållandet mellan observationerna hos dessa två arter (c. två till ett) har inte förändrats de senaste åren. Även utbredningsbilderna har varit stabila.

- *Oryctes nasicornis*. Arten håller tydligen på att minska. Antalet observationer per person har i medeltal gått ner till c. hälften från värden vid inledningen av projektet. Under 199? gjordes dock ganska många observationer av arten. Minskningen har främst skett i sydvästra och västra delarna av landet.

- *Urocerus gigas*. Inga betydande förändringar.

- Alla dagfjärilar (arterna 1-20) uppträdde rikligare än under föregående år. Speciellt aspfjärilspopulationerna har stärkts, och utbredningen har också förskutits västerut i inlandet.

- *Yponomeuta evonymellus*. Skadorna har ytterligare avtagit från föregående år.

- *Vanessa atalanta*. Denna vandrare uppträdde nu för andra året i följd mycket rikligt. Även denna sommar förekom en partiell inhemsk population.

- *Lampyrus noctiluca*. Inga förändringar.

- *Lipoptena cervi*. Det inkom mera observationer än normalt av älgflugan. Arten förekommer nu i södra Finland norrut till Jyväskylä-trakten.

Taulukko 1. Havainnoitsijat ja positiiviset havainnot kohdelajeittain.

Tabell 1. Observatörer och positiva observationer målartsvis.

	Havainnoitsijoita Observatörer					Havaintoruutuja Observationsrutur					Positiivisia havaintoja Positiva observationer				
	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995
1 <i>A. virgo</i>	64	79	46	61	63	124	124	68	109	107	160	133	74	126	113
2 <i>A. splendens</i>	20	13	15	21	25	23	13	16	17	23	36	23	17	17	24
3 <i>P. stridulus</i>	3	2	8	4	7	3	2	5	2	5	3	2	10	17	5
4 <i>P. quadrimaculata</i>	11	16	17	15	15	10	14	17	12	13	11	16	17	12	14
5 <i>P. lamed</i>	5	1	7	4	0	5	1	6	2	0	5	1	7	2	0
6 <i>C. nemoralis</i>	58	45	48	39	44	61	52	56	41	46	79	70	65	47	65
7 <i>C. hortensis</i>	24	14	24	17	23	26	16	25	13	24	33	22	30	16	30
8 <i>O. nasicornis</i>	15	10	15	13	19	18	10	17	8	15	20	11	18	8	18
9 <i>M. hippocastani</i>	25	9	24	13	22	27	9	27	9	21	34	11	31	9	23
10 <i>U. gigas</i>	30	24	21	14	26	35	25	18	10	28	38	25	18	10	29
11 <i>A. cardamines</i>	173	170	154	125	157	287	298	321	228	364	395	456	465	290	504
12 <i>C. palaeno</i>	59	85	70	52	79	126	167	132	82	174	157	204	164	106	207
13 <i>G. rhamnii</i>	204	194	176	168	184	522	520	508	445	642	1081	1181	1198	881	1367
14 <i>E. ligea</i>	145	103	131	78	137	324	175	293	148	394	422	228	408	193	549
15 <i>P. machaon</i>	99	118	106	104	119	120	166	146	110	202	149	200	177	123	254
16 <i>P. apollo</i>	6	7	15	17	18	6	6	11	11	12	9	10	13	19	19
17 <i>N. antiopa</i>	196	189	172	158	164	313	387	344	264	305	487	604	550	413	431
18 <i>L. populi</i>	28	40	28	23	49	38	58	37	16	98	43	85	40	17	120
19 <i>A. urticae</i>	223	196	176	185	197	496	428	424	501	604	953	813	828	1132	1359
20 <i>I. io</i>	141	132	130	128	134	147	177	161	172	195	307	311	298	344	416
21 <i>Y. evonymellus</i>	73	90	98	68	42	116	263	331	120	47	232	520	636	158	53
Yhteensä / Totalt	270	240	199	231	223	1012	1001	967	836	1098	4613	4918	5064	4420	6140
Lisälajit / Tilläggsarterna															
22 <i>V. atalanta</i>	62	89	18	115	127	71	105	14	174	184	101	141	17	308	285
23 <i>L. noctiluca</i>	39	58	35	37	53	48	75	39	44	59	51	88	45	50	66
24 <i>L. cervi</i>	72	108	66	65	92	134	185	122	98	166	165	236	142	122	189

Havainnoitsijat 1995 Observatörer

Ahlgren Kati	HELSINKI	Forsell Raili	ORIMATTILA
Airola Jukka	HÄMEENLINNA	Färkkilä Markus	ESPOO
Alander Jarmo & Elisa	ESPOO	Grönlund Mika	ESPOO
Alava Seppo	HELSINKI	Göös Kaarina E.	HELSINKI
Alavilo Rauni	KOKEMÄKI	Haapala Kari	SALO
Annala Aaro	HAUKIPUDAS	Hackman Walter & Thomas	HELSINGFORS
Autere Yrjö	LAHTI	Haeggström Carl-Adam	ESBO
Bagh von Peter	BORGÅ	Haikonen Veli	LAHTI
Bergroth Terttu	HELSINKI	Halkola Jari	TEUVA
Biström Olof & Gun	HELSINKI	Halminen Antti	HÄMEENLINNA
Bruun Henrik	ÅBO	Hartikainen Aimo	KUOPIO
Cederlöf John	KIIKKA	Hedberg Karin	GRANKULLA
Degerman Henrik	VICHTIS	Heinonen Raimo	RAISIO
Ekstrand Kristian	JAKOBSTAD	Heiramo Tuomas	VANTAA
Elfving Olli & Roope	HELSINKI	Helomaa Kauko	KAUNIAINEN
Fabricius Sven	ESBO	Hiltunen Ari	JYVÄSKYLÄ
Fernelius Lars-Erik	HELSINKI	Holm Asko	BILLNÄS
Finnilä Simon	HELSINGFORS	Holmberg Henry	HELSINKI

Honkanen Esa	HEINOLA	Kärkäs Juha	IMATRA
Honkanen Pekka	ANJALANKOSKI	Laasonen Erkki M & Leena	HELSINKI
Hurme Timo	JÄMSÄ	Lahdenperä Liisa & Lauri	KIVINIEMI
Huusko Jaakko	VAMMALA	Lahtinen Olli & Kari	TIKKAKOSKI
Hyttinen Juha	LUKKARILA	Lappi Esko	LIEKSA
Hyvärilä Ari	KARSIKAS	Launiainen Pentti	HELSINKI
Hägman Alf	TAMMERFORS	Laurema Seppo	ESPOO
Hämäläinen Matti	ESPOO	Laurikainen Erkki	RIIHIMÄKI
Hänninen Liisa	HÄMEENLINNA	Lehikoinen Otto	ESPOO
Iivonen Pirjo	TURKU	Lehtola Pasi	JYVÄSKYLÄ
Iivessalo Touko	TURKU	Lehtonen Ulla	VARKAUS
Iso-Iivari Lasse	TURKU	Lehtonen Vesa	KOUVOLA
Itkonen Paavo	OULU	Leinonen Reima	KAJAANI
Itämies Juhani	OULU	Liljeblad Markku	LAPPEENRANTA
Jalava Harri	ESPOO	Linden Jari	VAMMALA
Jantunen Jorma	VOIKKAA	Lindgren Lars	HELSINGFORS
Jarva-Kärenlampi Marja-Liisa	VAALA	Lindqvist Markku	VANTAA
Kaakinen Kimmo	ROVANIEMI	Lindroos Lea	TAMPERE
Kallberg Mia	JYVÄSKYLÄ	Linja-aho Hannele	JOKIOINEN
Kangas Jaakko K.	PÄLKÄNE	Linkola Martti	HELSINKI
Kantola Markku	SÄKYLÄ	Linna Heikki	ASKOLA
Kantola Raimo	PALTAMO	Liusvaara Pekka K.	HELSINKI
Kantonen Pauli	PARIKKALA	Lönnqvist Bo	HELSINGFORS
Karhe Hannu	NOKIA	Makkonen Veikko	KITEE
Karhu Niilo	HELSINKI	Malkavaara Liisa	HAAPAVESI
Karjalainen Eino	KORHOLANMÄKI	Manner Lauri	HELSINKI
Karjalainen Kalevi	RIIHIMÄKI	Manninen Arvo	HELSINKI
Karjalainen Raimo	LOHJA	Manninen Jussi	ESPOO
Karjalainen Seppo	HAMINA	Martikainen Petri	
Karppanen Ilkka	HELSINKI	Martikainen Risto	TAMPERE
Karvonen Eero	HELSINKI	Mikkola Rauno	ORIVESI
Kauranen Juhani	KOKKOLA	Mikkola Ritva	KOSKI TL
Kelo Jorma	KUOPIO	Mikkonen Urho	OULU
Kero Inkeri	SAVONLINNA	Montell Elsa	OIKARAINEN
Kiho Pekka	JYVÄSKYLÄ	Mynttinen Tomi	HELSINKI
Klemetti Kaarina	SOTKAMO	Mäkinen Jussi	KÖYLIÖ
Kohonen Leo	HÄMEENKOSKI	Mäkinen Jarkko	TAMPERE
Koivu Jouko	RUUKKI	Mäkisalo Ilmari	KUHMO
Koivu Maija-Liisa	LAHTI	Nieminen Marko	HELSINGIN YO
Komulainen Alpo	SOTKAMO	Nieminen Pentti	VASKIVESI
Koponen Martti	NURMIJÄRVI	Niiranen Kari	MASKU
Kortelainen Mika	HELSINKI	Nukarinen Mauri	HÄMEENLINNA
Koski Tapio	HELSINKI	Näkki Kalevi	TAMPERE
Kovanen Juhani	MIKKELI	Oittinen Kaisa	HELSINKI
Kronholm Heikki	KOUVOLA	Oja Tuula	OULU
Kullberg Arno	HELSINKI	Ollila Jukka	ALAVIESKA
Kummu Kati	HELSINKI	Paavilainen Pekka & Anja	NAARAJÄRVI
Kumpulainen Paavo	VANTAA	Pajari Mika	JOENSUU
Kurki Eero A.	HÄMEENLINNA	Pakkanen Virve	METSÄKYLÄ
Kurki Ilpo	HELSINKI	Parkkari Markku	VANTAA

Paukkunen Juha	LAPINJÄRVI	Sjöman Uolevi	OULU
Peltonen Eero	MÖYKKY	Skytén Roland	HELSINGFORS
Perälä Erkki	KAIPOLA	Stockmann Eva	HELSINGFORS
Pienmunne Esa	VANTAA	Sulkava Pertti & Risto	HAAPAMÄKI
Pietiläinen Heikki	HELSINKI	Suopajärvi Hennariikka	LAUTIOSAARI
Pihlava Mirja	MANNILA	Suutari Tero	OULAINEN
Piira Teppo	KUHMO	Taavitsainen Matti	HELSINKI
Pirhonen Pertti & Eeva-Liisa	MIKKELI	Tahvanainen Kari	JÄRVENPÄÄ
Puhakainen Hilkkka	SUONENJOKI	Tamminen Tuija	JYVÄSKYLÄ
Puhakainen Petter	HELSINKI	Tarsaranta Esko	ROVANIEMI
Pulli Timo	MASKU	Terhivuo Juhani	INKOO
Pyökkönen Hemmo	PEIPOHJA	Teräs Ilkka	ESPOO
Päämi Kirsti	ANGELNIEMI	Thessler Eine-Maija	IISALMI
Pöntinen Olli-Pekka	MIKKELI	Thurén Esko	IMATRA
Pöyry Juha	HELSINKI	Tiittanen Jukka	NAARAJÄRVI
Quist Lauri	LAPPEENRANTA	Tittonen Jouni	TURKU
Reuter Tom	HELSINGFORS	Tolvanen Esko Matti	HELSINKI
Rintala Teemu	JYVÄSKYLÄ	Tulonen Veikko	VANTAA
Ruonala Ritva	OULU	Tuura Leena & Anniina	VANTAA
Rutanen Ilpo	HYVINKÄÄ	Tyllinen Juha	TERVAKOSKI
Rytkönen Jorma	KITEE	Uusi-Ilkainen Tomi	KEMPELE
Ryyppö Kyösti	IITTALA	Vainio Toini	VIIALA
Räsänen Pertti	KAABI	Valta Olavi	IISALMI
Saarinen Markku J	OLLILA	Valtonen Pekka	KANGASALA
Saarinen Markku O	VAASA	Vauhkonen Marko	JYVÄSKYLÄ
Saarinen Veijo	TAMPERE	Vedenpää Markku	HUITTINEN
Salo Marja	VIHTI	Venho Jouko	PORI
Salokannel Juha	TAMPERE	Vesterinen Matti	KUUSANKOSKI
Salonen Seppo	ESPOO	Viihtanen Timo	JOENSUU
Sandberg Pertti	KELLOKOSKI	Vuorisalo Juhani	PERNIÖ
Schakir Ilhan	KOTKA	Vänskä Veijo	LILLANDET
Sihvonen Heikki	JYVÄSKYLÄ	Wahlgren Aarne	LEHMO
Siivonen Lauri & Sole	HÄMEENLINNA	Wallén Kaj	LAPPEENRANTA
Silfverberg Hans	HELSINGFORS	Warburton Thomas	HELSINGFORS
Silvonen Kimmo	ESPOO	West Marcus	HELSINGFORS
Sjöman Heikki	RAUTALAMPI	Ylönen Kaarina	REILA
Sjöman Seppo	VIITASAARI	Äyräs Pirkko	SALO
		Östman Magnus	ÅBO

Havaintodiagrammit ja levinneisyyskartat

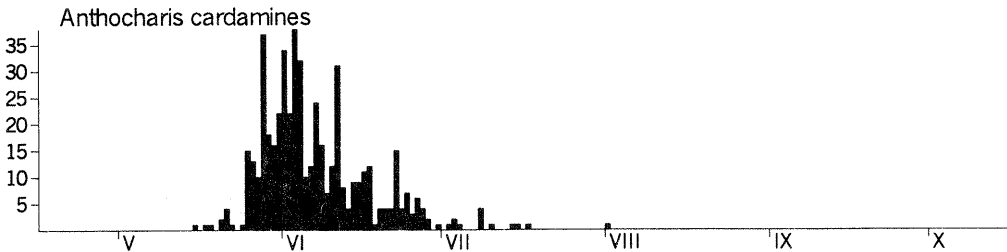
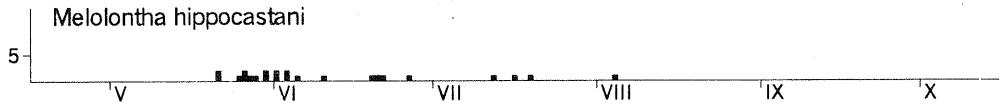
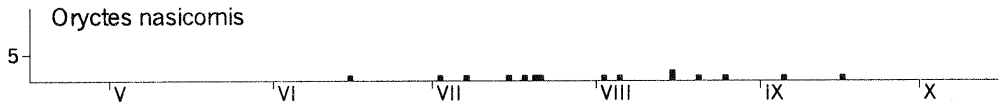
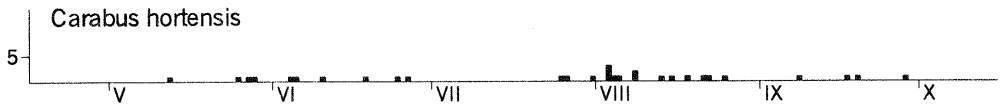
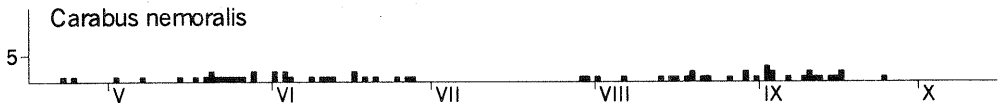
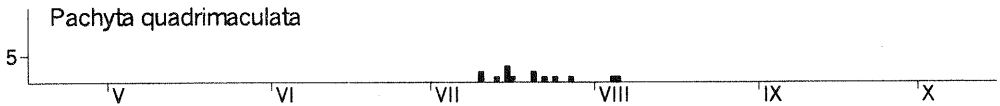
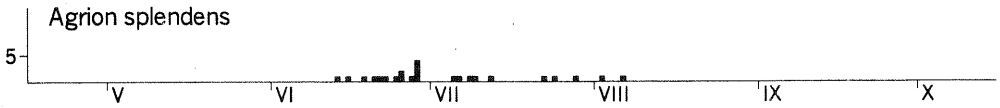
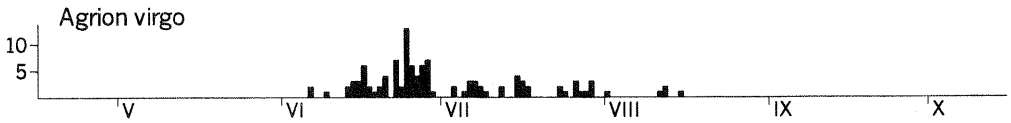
Havaintodiagrammien ajanjakso on 1.5.-30.9. Kuhunkin diagrammiin on otettu koko Suomen havainnot. Levinneisyyskartoissa

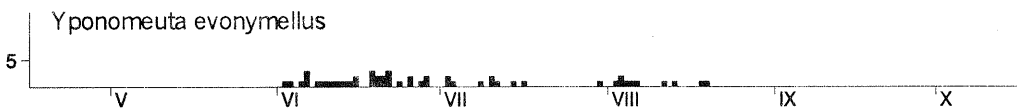
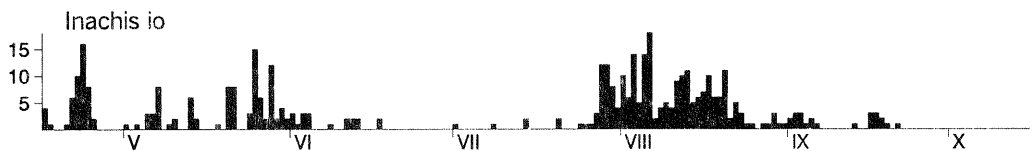
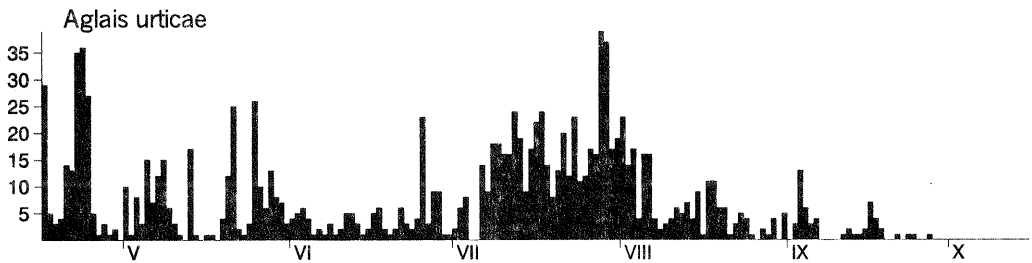
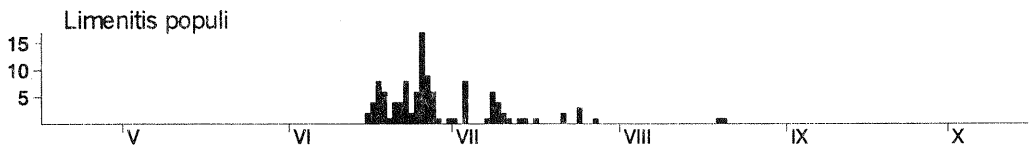
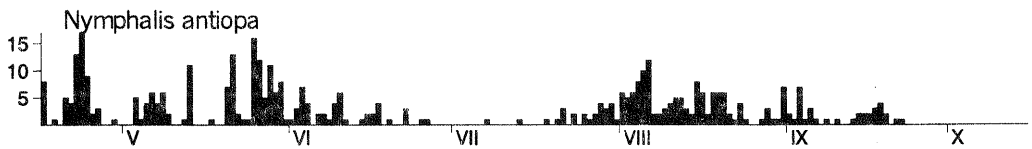
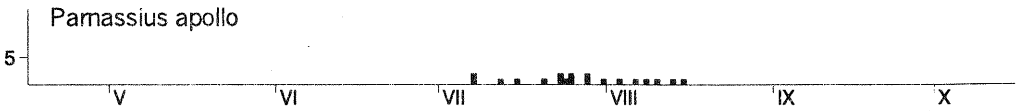
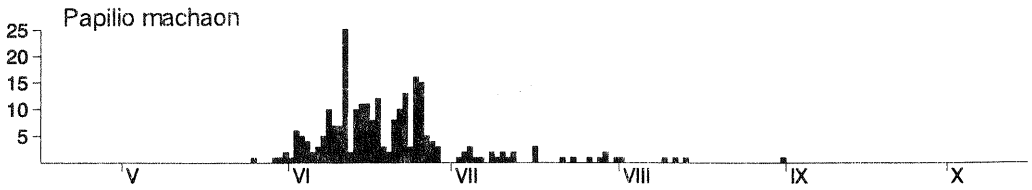
- = positiivinen havainto
- = negatiivinen havainto

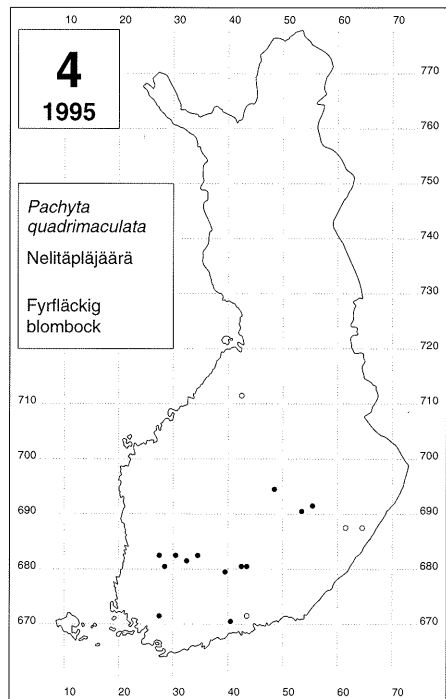
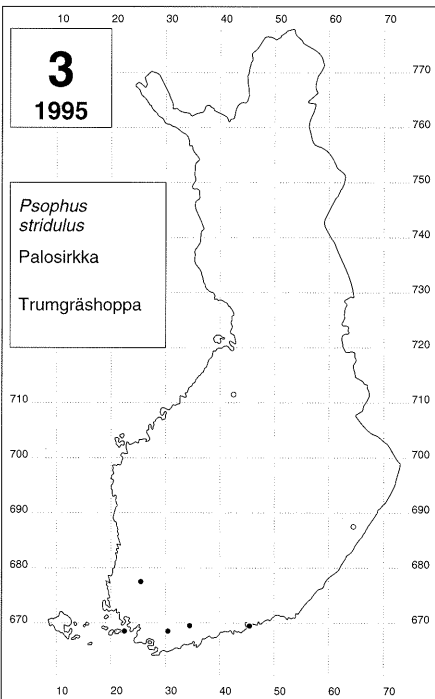
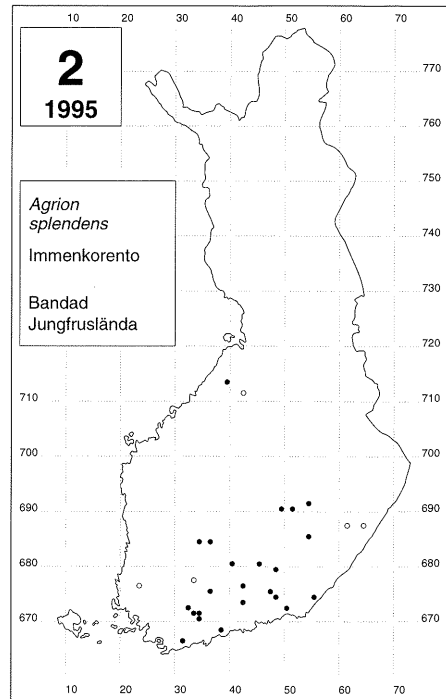
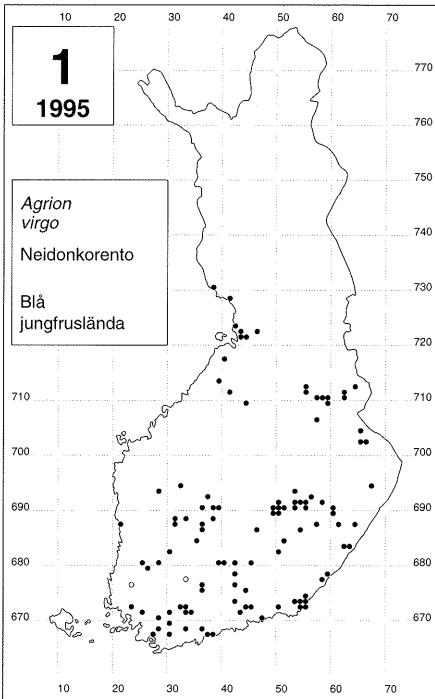
Observationsdiagram och utbredningskartor

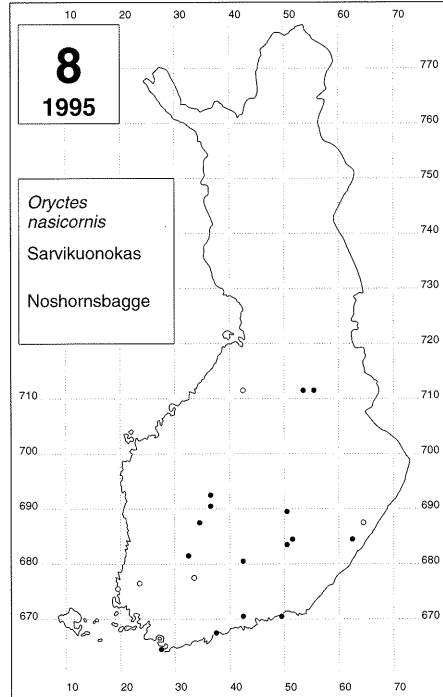
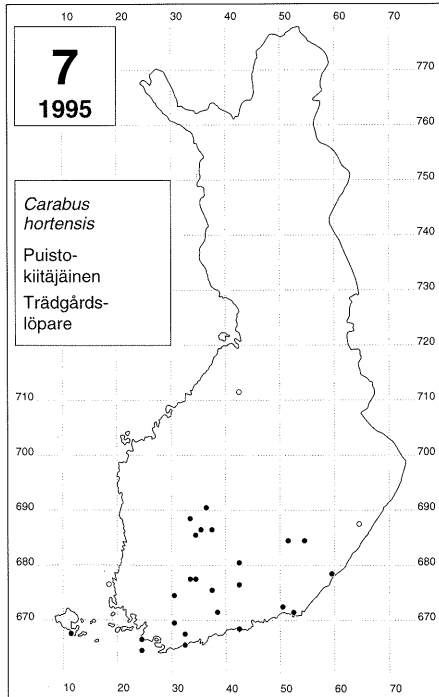
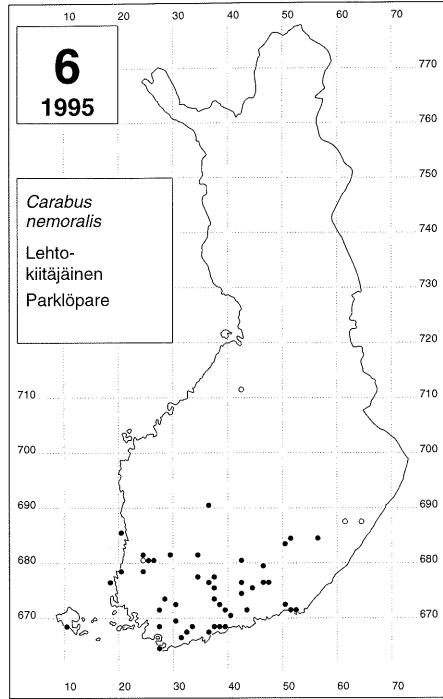
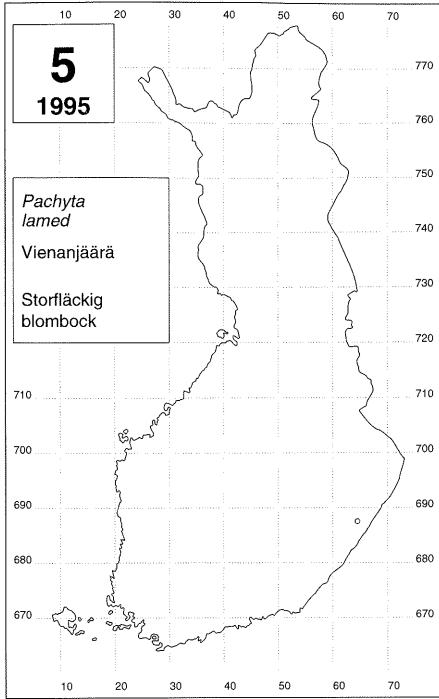
Observationsdiagrammens tidsperiod är 1.5.-30.9. I varje diagram ingår observationer från hela Finland. I utbredningskartorna är

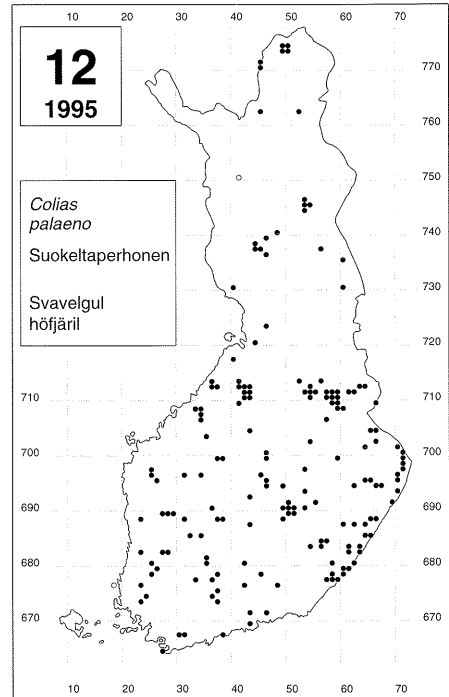
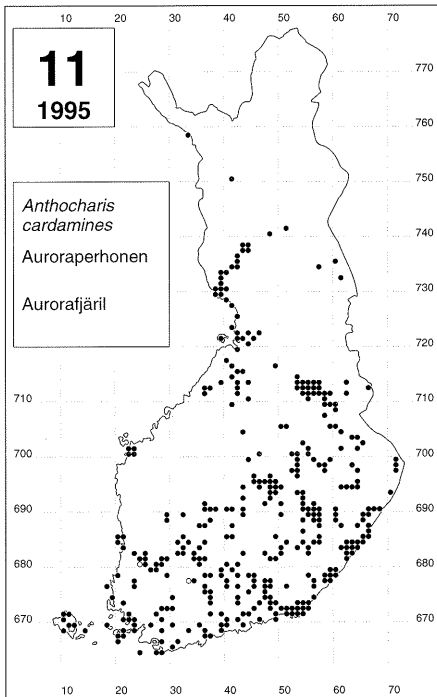
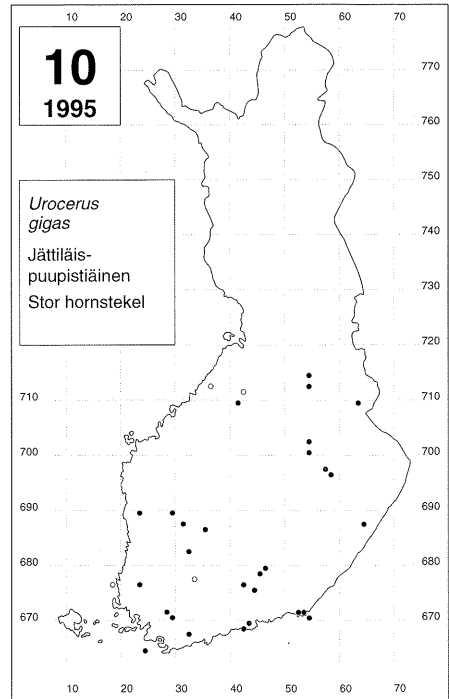
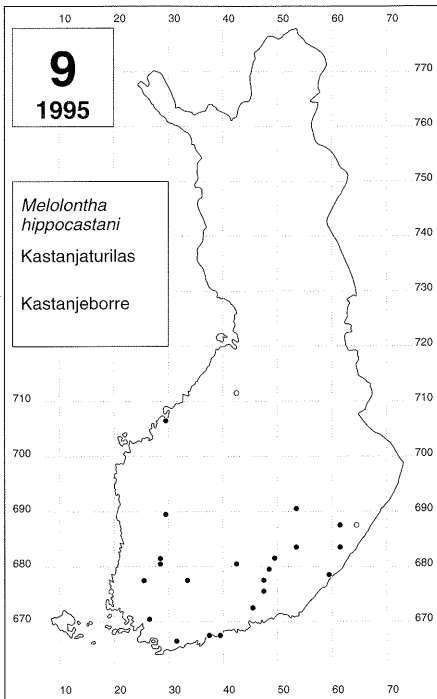
- = positiv observation
- = negativ observation

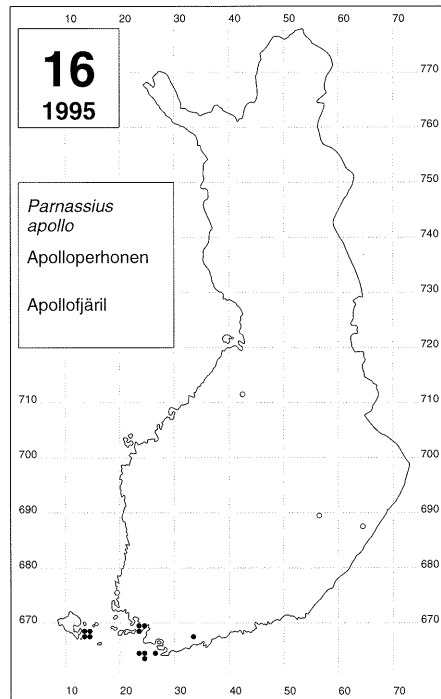
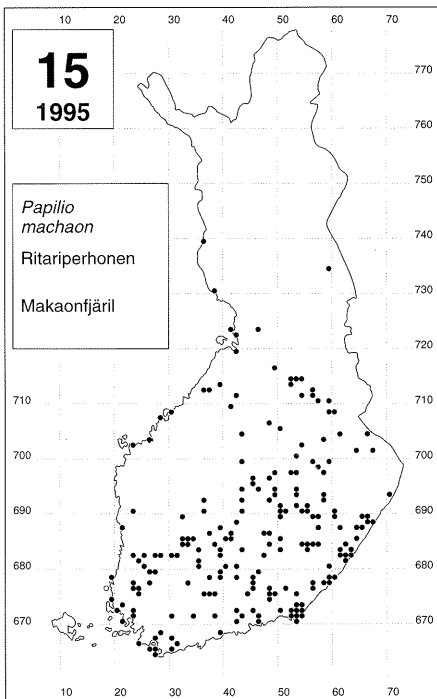
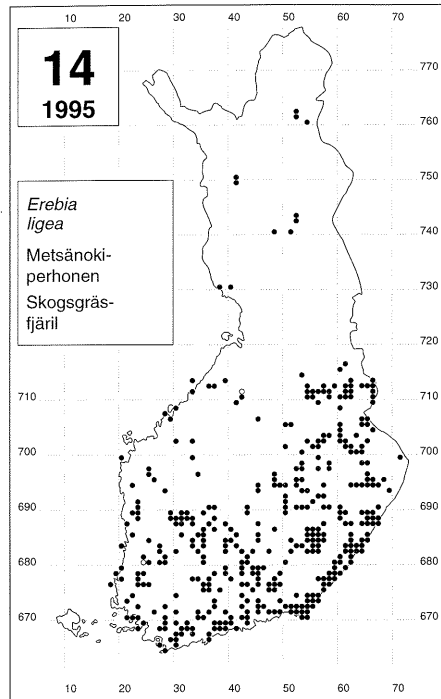
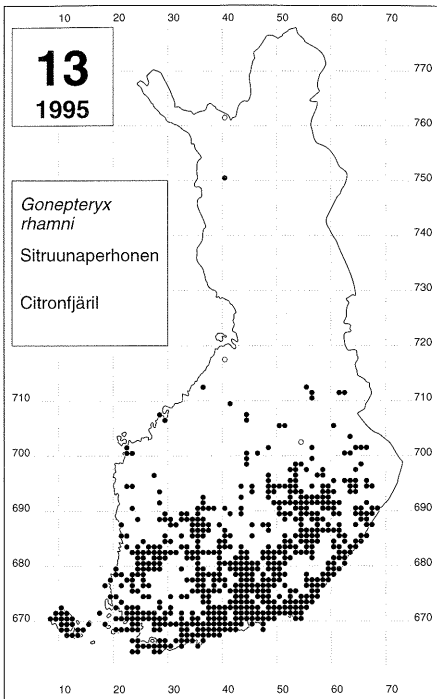

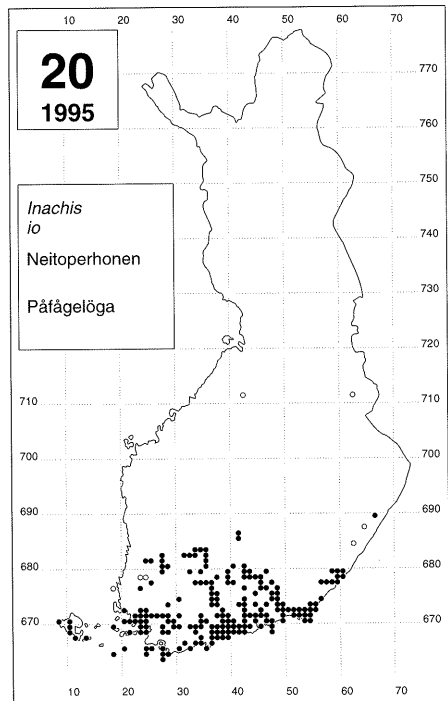
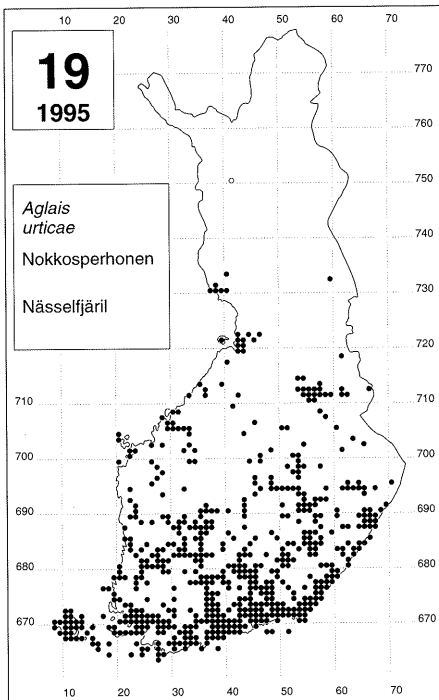
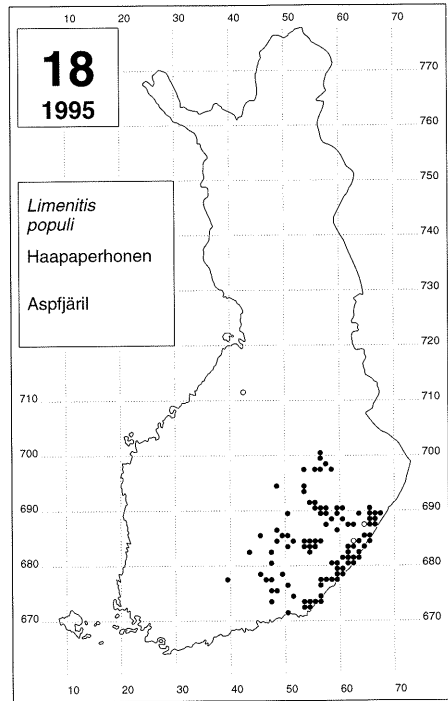
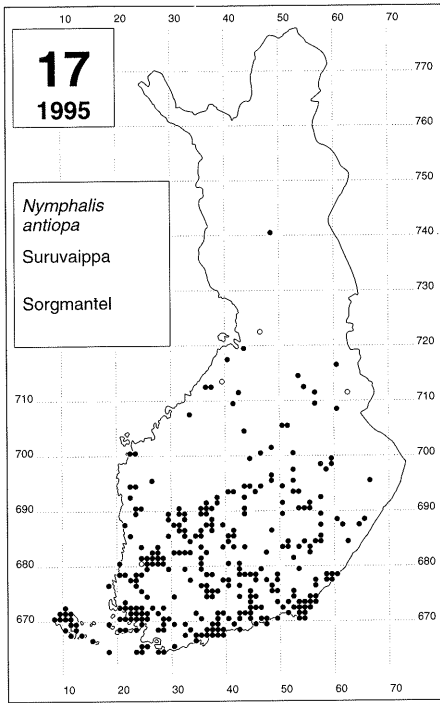

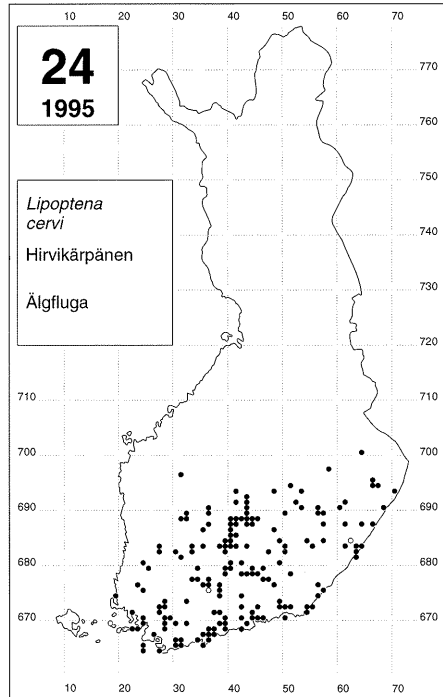
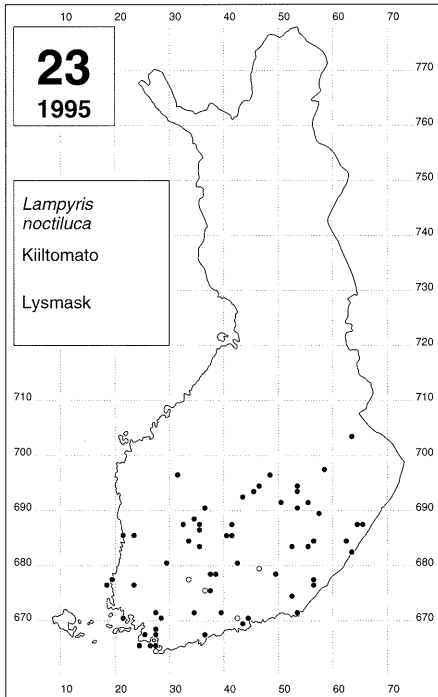
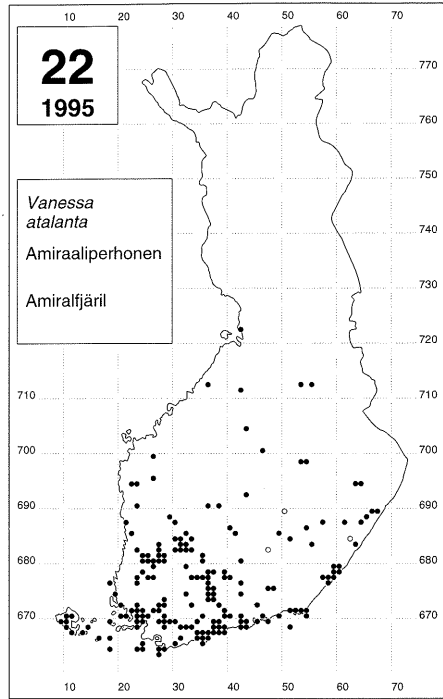
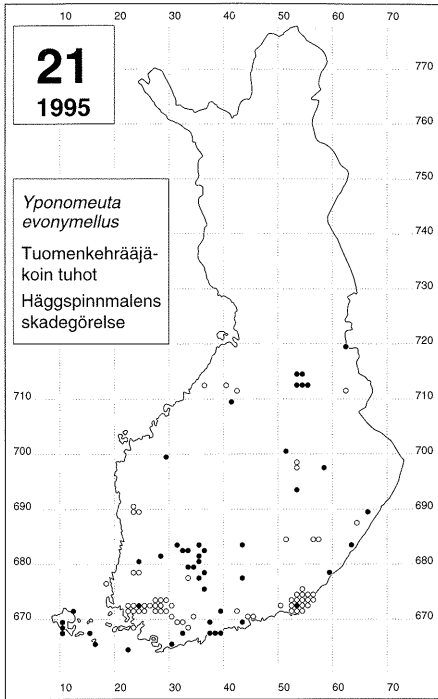

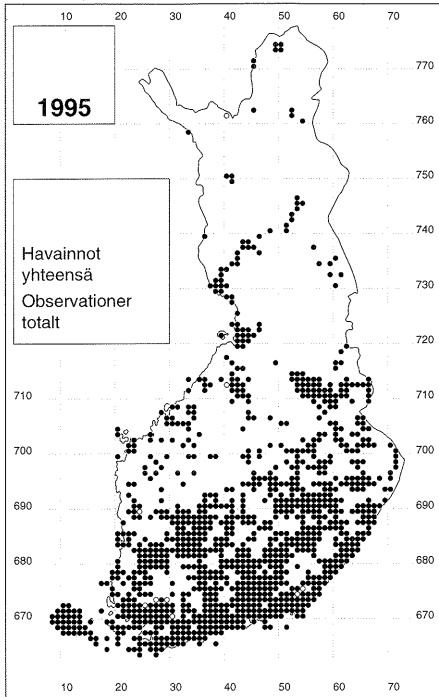

Kiitämme kaikkia havainnoitsijoita ja toivomme yhteistyön jatkuvan monta vuotta!

Luonnontieteellisen keskusmuseon eläinmuseon
hyönteisosasto
Helsingin Hyönteistieteellinen Yhdistys
Suomen Hyönteistieteellinen Seura
Suomen Perhostutkijain Seura

Vi tackar alla våra observatörer och hoppas på ett mångårigt fortsatt samarbete!

Naturhistoriska centralmuseets zoologiska museums
entomologiska avdelning
Entomologiska Föreningen i Helsingfors
Suomen Hyönteistieteellinen Seura
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland